

ИЛЮСТРАЦИЯ ИЗ ИЗИДЕНЪ

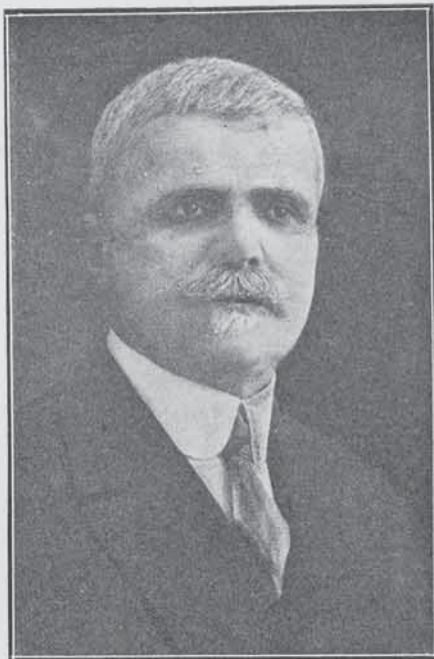
Редакторъ: ПЕТЪРЪ МЪРМЕВЪ

Редакция и Администрация: София, улица Алабинска, 30. — Телефонъ 19-32.

Седмиятъ редовенъ годишенъ конгресъ на Македонскитѣ благотворителни братства въ България, който се състоя въ София на 20, 21, 22 и 23 януарий 1929 година.

Миланъ Дамяновъ
подпредседателъ

Владимиръ Кусевъ
председателъ

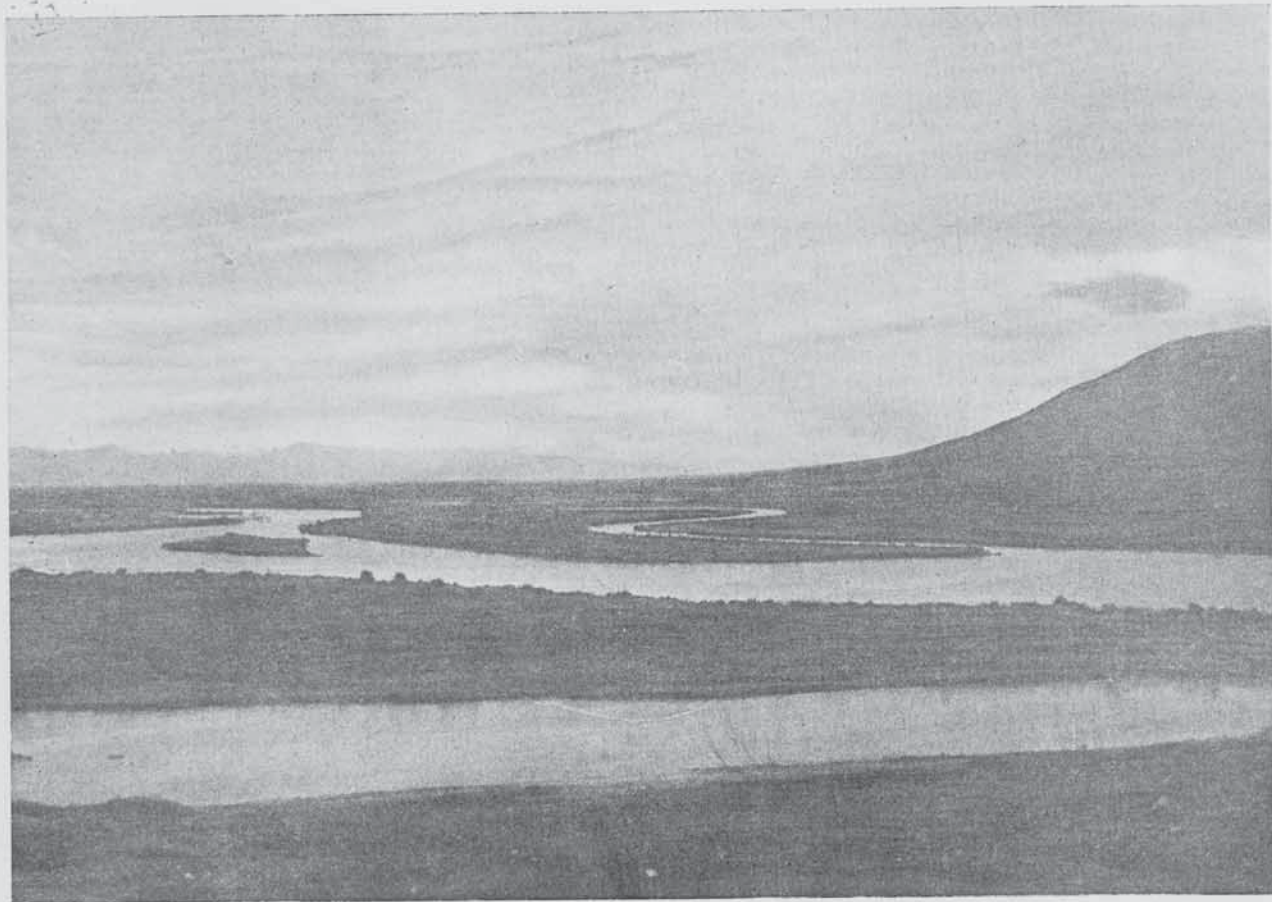
Бюрото на конгреса.

Панчо Тошевъ
подпредседателъ

Делегатитѣ на конгреса.

Ръката Струма подъ Бѣласица планина.

Бой около с. Пиринъ

Закуска. — Сънъ. — Турцитѣ нападатъ. — Бой. — Жертвитѣ.

(Споменъ)

31-и августъ 1903 година. Нашиятъ отрядъ нѣколко вече дни почива скритъ въ гѣнкитѣ около „Пиринската ливада“, западно отъ с. Пиринъ. Рано, преди изгрѣвъ слънце, група войводи и четници сме насѣдали около малкъ огнець, закусваме по-пара, пушимъ и приказваме. Група пиринчани бѣха ни донесли нѣколко товара грозде и бѣха увеличили нашата компания. При насъ сж още: свещеникътъ, учителтъ и първенцитѣ отъ с. Враня. Никола Гевгелийски, четникъ отъ четата на Яне Сандански, ни разказва сънувания отъ него призори страшень сънъ:

— Глутница отъ много вълци — разказва той — ни нападна ненадейно. Войводи и четници,

всички се изпокриха и се спасиха въ нѣкакви колиби, само азъ неуспѣхъ да се укрия и бѣхъ грабнатъ отъ вълцитѣ. Цѣлъ треперящъ и въ потъ облянъ, азъ се събудихъ, безъ да мога пакъ да заспя, мислейки за моя страшень сънъ.

Войводитѣ и четниците сж суевѣрни и голѣми майстори въ тълкуването на сънищата. Нѣкои предричаха на Никола много близка и голѣма опасностъ; други пъкъ казваха обратното.

И тъкмо въ това време, когато се водѣха оживѣни спорове около тоя черень сънъ, две овчарчета долетѣха при насъ и ни известиха, какво многоброенъ турски аскеръ тичешкомъ се е спускалъ отъ върха на планината право къмъ насъ.

Въ тоя моментъ всички погледи бѣха устремени въ Никола Гевгелийски. Той бѣ сега блѣдъ — като мъртвецъ.

Следъ 3—4 минути всички бѣхме готови за походъ и бой. Излѣзохме на полянката, дето всѣки зае своето мѣсто въ четата си. Оттукъ, отъ полянката, ясно виждахме, какъ турцитѣ лудо тичатъ на долу по двата сѣрта на долината, чувахме тѣхния бѣсенъ ревъ и непрекъснатата тѣхна стрелба.

Нешастни турци! Съ викъ и луда стрелба искаха да задушатъ своя страхъ и да си дадатъ куражъ.

Следъ кратко съвещание, войводитѣ дадохъ заповѣдь, съ усиленъ ходъ да заемемъ дѣснитѣ височини на една друга долина, северо-западно отъ ливадата. И, подъ градъ отъ неприятелски куршуми, съ грозни псувни и страшни закани, ние се отправихме за опредѣленото мѣсто и захемъ позиции на едно протежение отъ нѣколко километра съ фронтъ къмъ северо-западъ.

Яне Сандански съ четата си зае горния краенъ лѣвъ флангъ, при него бѣ командированъ поручикъ Димитъръ Зографовъ, въ центъра бѣха четитѣ на поручикъ Петъръ Дървинговъ, Дончо-войвода и Стоянъ Мълчанковъ, въ дѣсния флангъ — южния край — бѣхме ние — Юрданъ Стояновата чета, а въ дѣсно до насъ, въ крайната позиция бѣ, Михаилъ Чаковъ съ 5 момчета свои четници. При него бѣха и всички селяни отъ селата Враня и Пиринъ. Тамъ бѣ останалъ и Нилола Гевгелийски отъ четата на Сандански.

Така наредени и залегнали въ набързо стѣкмени позиции, съ развѣти знамена, чакахме съ нетърпение вѣковния неприятель.

Азъ съмъ въ втората по редъ позиция съ една група отъ 8 юнаци подъ командата на подпоручикъ Борисъ Стрезовъ, въ лѣво надъ насъ, на една височинка, е войводата и началникътъ на цѣлия отрядъ, Юрданъ Стояновъ, съ взвода на Иванъ Господаревъ, по-нататъкъ е Трайко Ризовъ съ своя взводъ, още по-нататъкъ е Коце Марковъ съ своитѣ юнаци, а до него е юначниятъ поручикъ Асенъ Партениевъ съ двадесетина храбреци отъ своя взводъ. Следъ него вече следваха групи отъ другитѣ чети.

Както и очаквахме, турцитѣ ни нападнаха отъ къмъ дѣсния—нашия—флангъ. Ние ги посрещ-

Наумъ Буфчето, войвода на Буфколския революционенъ районъ отъ Битолско.

нахме съ бойни пѣсни, съ „ура“ и чести залпове. Боятъ започна; бой лютъ, ожесточенъ, страшенъ. Михаилъ Чаковъ на първата позиция, изоставенъ отъ селянитѣ — вранчани и пиринчани, останалъ само съ 5 четници, не можѣ да издържи напѣна на турцитѣ и дава заповѣдь да се напусне позицията.

Но въ момента, когато четницитѣ напусчатъ позицията, неприятелски куршумъ улучва Никола Гевгелийски въ главата. Раненъ смъртоносно, Никола можалъ да извика: „Да живѣе Македония! Да живѣе свободата!“, пада на земята и душата му отлетява въ небесата.

Ето, неговиятъ сънъ се сбждна.

Единъ отъ другаритѣ му взема пушката, патронитѣ, раницата и подъ закрилата на нашия вихренъ огънь, останалитѣ четници съ Михаилъ Чаковъ отстъпиха безъ да дадатъ друга жертва.

Следъ опразването на първата позиция, турцитѣ, окуражени, бѣсно налитатъ на насъ. Нашата позиция сега бѣ най-застрешена, най-силно атакувана. Борисъ Стрезовъ тича отъ юнакъ на юнакъ, дава нареждания, окуражава, подбира

Кътъ отъ Пиринъ планина презъ зимния сезонъ

Четата на войводата Капитанъ Михаилъ Ганчевъ

менъ и ме поставя правъ въ единъ жгълъ край канарата, казвайки: „тукъ ще пазишъ и ще държишъ до последна капка кръвъ!“

Юрданъ Стояновъ, отгоре надъ насъ, вика, реве да се държимъ здраво, храбро, да не отстѣпваме и грозно псува и се заканва на аскера.

Турцитѣ ни атакуватъ по цѣлата линия. Залповетѣ следватъ непрекъснато. Бомбитѣ се прѣскаатъ, страхотно гърмятъ и разтърсватъ земята. Бойниятъ огънь е обхваналъ цѣлото наше битие. Настѣпвайки, турцитѣ викатъ, реватъ и гърмятъ; ние

Щомъ слънцето зайде, стрелбата лека-полека утихна — боятъ престана. Турцитѣ запалиха гората и заминаха едни за гр. Мелникъ, други — за с. Пиринъ.

Ние пъкъ, събрани всички, въ позицитѣ на Юрданъ Стояновъ, следъ направената провѣрка, констатирахме следното: единъ убитъ — Никола Гевгелийски и двама леко ранени. Шапката и пелерината на Юрданъ Стояновъ на нѣколко мѣста бѣха продупчени. Сжщо и знамената на всички чети бѣха станали на решето отъ турскитѣ куршуми.

На 10 този месецъ февруарий се навършиха седемъ години отъ смъртъта на Христо Матовъ, а на 13 сжщи месецъ се навършиха 5 години отъ убийството на професоръ Никола Милевъ. И двамата бѣха именити идеалози на македонското освободително дѣло. На поменатитѣ дати, борческа Македония оплака съ горчиви сълзи тѣхната преждевременна кончина. Живи оставатъ идентѣ, които тѣ завещаха, а вѣчна и безсмъртна остава паметъта имъ.

стреляме, хвърляме бомби, пѣсни пѣмемъ и викаме до полуда „ура! ура!“ И всичко това се слива въ единъ ужасенъ, невъобразимъ, страхотенъ адски ревъ.

Моментитѣ бѣха решителни, сждбоносни. Шепа храбри борци противостоимъ на сто пжти по-многоброенъ неприятель. Българското юначество, българската устойчивостъ сега се показаха въ всичкото си величие и могъщество.

Турцитѣ втори пжтъ бѣха отблъснати съ голѣми загуби.

Часътъ е 3 следъ обѣдъ. Турцитѣ предприематъ нова, решителна атака. И пакъ шеметенъ пукотъ отъ пушки и бомби; пакъ страшни викове „алахъ“, „вай ярабимъ“; и пакъ юнашки пѣсни, „ура!“ и на край... българскиятъ лъвъ победи.

Отъ четата на Мълчанковъ липсваха 6 души, които не взеха участие въ боя, а бѣха часови въ гората около „Пиринската ливада“. Отпосле научихме, че тия 6 души четници били хванати въ гората и избити отъ турцитѣ.

Споредъ казането на селяни и власи-овчари въ тоя бой турцитѣ сж имали повече отъ 80 души убити и двойно повече ранени.

Следъ провѣрката, при чудна лунна нощъ, ние се спуснахме надолу по планината. Тихо, безъ шумъ, минахме гори и долини, газиме рѣки до поясъ, бързайки къмъ югъ, къмъ Бѣловския балканъ, тамъ да се прикриемъ и упазимъ за близкии день на вѣстанието отсамъ Вардара.

Г. Ив. Бѣлевъ.